

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník, kraj. vyslanec. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 4 stúpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

K otroctvu.

Čo krutí, hlavatí, nenasýtení a po vláde bažiaci ľudia robia, to nikdy nemôže byť dobré a užitočné, lebo činia to na protiveň druhým, a zato, aby ukázali v svojej vysokomyseľnosti, že oni sú najsmelší, najmocnejší a že im nikto nerozkáže. Nehľadia nato, že sprosté vrtochy jejich kolkú škodu spôsobia druhým; oni spokojní sú, keď môžu iných dopáliť a násilny svoj plán previesť.

Takýto hlaváň je aj Štefan Tisza, a takýto vrtoch je ten plán, ktorý previesť chce v snemovni s jeho poslušnou a za odmenou trasiacou sa väčšinou. Veď z toho cieľu brojil oproti poriadnemu a miernemu Széllovi; preto ho vytisol z ministerstva, a preto sa ponúkol viedeňským pánom, že on ako ministerpresident zlomí opozíciu, nedovolí v parlamente žiaden boj za práva a slobodu národa; nedovolí aby opozícia napadnúť mohla vládu a prekaziť to, keď väčšie porcie a viac vojska budú žiadať od krajiny, a keď vláda krivdy chce robiť biednemu národu. Tisza na všetko je súci. Splní všetky požiadavky tých pánov, ktorí vymenovali ho za hlavného ministra.

Mne sa to ľahko podarí, hovorí on, ba musí sa mi podariť. Széll nerozumel sa k veci, ale ja mám silnú ruku, a moci mojej nenie konca. Ja vytrhnem zbroj z rúk opozície, aby nemohla sa odvolávať na národ. Vytvorím zo snemovne takých ablegátov, ktorí sú mi v ceste, ktorí neprijemní sú vláde, ktorí hľadia do našich karát, mýlia nás v našom hospodárení a hatia ma v tom, aby voľne mohol plniť rozkazy vojenskej

vrchnosti, lebo veď mám za sebou takých ablegátov, ktorí nemo a slepo poslúchajú ma, ktorí privolia k všetkému čo žiadam od nich, a ktorí utlačia hlas národa. Ja na všetko sa chytím, a sluhovia moji na všetko sú súci. Teda sem s ministerstvom!

Takto sa ponúkal Tisza. A preto zostal ministrom, preto dostal do rúk tú najväčšiu moc — o ktorej toľko sa mu suivalo — že pozbaví národ sebaobrany, kedykoľvek vláda previesť chce také volačo, čo je mu na škodu, čo zvýši farchy jeho, a keď jedná sa o slobodu jeho.

Tisza dal sa do práce. Strčil ruku medzi sršne. Chce ukázať, že ozaj má železnú ruku; že ozaj došliape opozíciu, ktorá zastáva národ oproti prechmatom vlády. Chce ozaj vytrhnúť jediný zbroj z rúk národa, ktorý vždy použil k prospechu svojmu, keď vláda násilenstvo robila, a chcela národ k takým farchám prinútiť, ktoré nemôhol zniesť. Keď národ ztratí zbroj tento, vtedy už môže sa odobrať na večný odpočinok, lebo sloboda jeho zakopaná bude, a zbroj jeho dolámaný ležať bude pri hrobe. V tom páde národ nebude mať ani miesta ani príležitosti k sebaobrane.

Vtedy nebude viac neodvislého snemu, ktorý tlumočíť má mienku národa, ale bude jedna hrozitánska vládna strana, ktorú Tisza posháňa z takých nenasýtených ľudí, ktorí ako otroci plniť budú jeho rozkazy, a ktorú riadiť budú frajmaureri; a bude takzvaná úradná opozícia. Z milosti Tiszu zo strany Kossuthovej dostane sa do snemovne, kde nebude, lebo ani nemôže, ani nesmie voľu kalif. A tak Tisza panovať môže, dokedy chce, a tak frajmaureri dostanú do rúk takú vládu,

akú majú vo Francúzsku. Vláda táto prinúti chudobný ľud k takým farchám, že koža mu bude prašťať, a že chleba sa mu neujde.

Ľud tento nebude mať človeka, ktorý predniesol by pred snem žaloby jeho, lebo veď vláda nikdy nedbala o ľud, ale len o seba. To by hody pre vládných ablegátov! Obnovila by sa doba starého Tiszu, keď ablegátstvo za tieto dve slová: *ano, nie*, donášalo ukrutné úroky. Zase by dostaly dobrého gazdu, ktorý naplnil by kapsu s obrokom. Nič nerobíť, čušať, byť nemým a hluchým keď národ stone, lýzať mastný hrniec, do smrti byť ablegátom a zastávať čím viac úradov, to by bol život pre tých, ktorí zbožňujú Tiszu, a pomáhajú mu šliapať práva národa.

Lenže aj my sme tu! Tí páni síce nemajú nás za nič, ale veru sme sila nepremožiteľná. Však uvidíme, ako začne Tisza oproti nám. Aké nariadenia dal nadžupanom, ktorí tak často okúňajú sa okolo neho; ako budú kortešovať stoliční úradníci a židáci, a koľko vojska a žandárov oblahne okresy.

No nenalákame sa ani Tiszu ani kortešov jeho. Myslíme, že žijeme v slobodnom štáte, kde zákon bráni právo občana.

Tisza na nás sa strojí. No len no, aby nepochodil! Mnohí vysokomyselní ľudia padli na zem z vrcholca vlády, a mnohí chýrni generáli prehrali vojnu. Tak to bude aj s Tiszom. My sami v sebe slabí sme, ale v celkosti taká pevnosť, ktorú Tisza nedobije. Oh, prejdeme cez rozum tým pánom, ktorí udržať chcú Tiszu na čele vlády! Nebudú mať tak sladký život, o akóm sa im sníva, a ani Tisza nebude dlho jejich gazdom. Len nech rozpošle snem a vyhlási nové volby, ukážeme, čo je hlas národa, a čo je hodná sila ľudákov. Len sa treba sriadit' v každom okrese! Len treba kandidovať spoľahlivého a statočného našského muža, a nie fičúra, ktorý aj za ľudáka sa vydá, a potom oklame voličov. Takémuto prepýtujem... ale nie mandát. Tak dostane Tisza do snemu takú opozíciu, rozumiem ľudovú stranu, že sa mu prijie ministerstvo a zuteká. Veru tak! Teda do práce sa ľudáci! Nedovoľte, aby slobodu usmrtili! Aby frajmaureri panovali nad nami! Pracujte za naše víťazstvo! Heslo naše je: Slobodu chceme a nie otroctvo!

Dolu s Tiszom! Nech žije ľudová strana!

Korteš.

POLITICKÉ CHÝRY.

Národné «výdobytky».

Tisza, keď videl, že proti tým zmenám snemového poriadku všetky opozičné stránky, ešte aj strana Kossuthovcov idú bojovať celkom vážne a bezpodmienečne, chcel prekvapiť opozíciu a ju obmäkčiť. Dal sa totiž interpelovať od bývalého Apponyistu, Bolgára ohľadom návrhu nového zákona vojenského. Na túto interpelláciu odpovedajúc, vyhlásil, že nový zákon vojenský je už hotový zväčša a že sa ním uvedie do života dvojročná služba vojenská na celej čiari, iba konnietvo a námornietvo bude mať službu trojročnú.

Ďalej vyhlásil aj to, že uhorskí *hvnvédi* dostanú *samosťatné delostrelectvo*, ako aj rakúska domobrana (*Landwehr*) ho tiež dostane.

Tisza a jeho prirvzenci mysleli si, že vyhlásením takýchto «výdobytkov» národných privedú opozíciu k tomu, aby sa ďalej nepriečila plánom Tiszovým.

S tou dvojročnou službou chcel utíšiť stranu ľudovú, lebo — ako sa dobre pamätať môžeme — strana naša ľudová to bola, čo po celej krajine hlásala túž požiadavku a mnoho stotisíc podpisov predostrela snemovní so žiadaním dvojročnej služby tejto. — Ale ľudová strana neustupuje od rozhodného boja proti Tiszovi.

S prislúbením *samosťatného delostrelectva* pre *hvnvédov* uhorských zase Kossuthovu stranu chcel si získať, ale ani toto sa mu nepodarilo, lebo tie «národné výdobytky» Tiszove sú vlastne len slepenie očí.

Hodnota týchto «výdobytkov.»

Jestli by dľa sľubu Tiszovho zaviedla sa tá dvojročná služba vojenská, nemal by z toho národ žiadneho potešenia. Tisza to sám oznámil, že pri tej dvojročnej službe bude treba povýšiť počet rekrútov. Teda by bolo viacej vojska, viacej officierov, viacej kasáren a, rozumie sa, i viacej, o mnoho viacej výdavkov na vojenské potreby. — Ľudová strana voždy prizvukovala, že tú dvojročnú službu žiada si len na ten spôsob, aby sa farchy vojenské nezväčšovali. Nuž na takú dvojročnú službu vojenskú, ako to miniszter gróf Tisza sľubuje, strana ľudová na žiaden pád pristáť nemôže.

Ale je to predsa zvláštne, že liberáli predtým ani počuť nechceli o dvojročnej službe vojenskej, iba bývalý minister domobrany bol poznamenal, že budú vraj nad tým uvažovať, a tu ho máš! naraz z čista-jasna prikvitne tu Tisza s určitým sľubom o dvojročnej službe! Čo sa to stalo? Nuž nič zvláštneho sa nestalo, iba toto: Tisza nevedel dosiaľ previesť zákon o povýšení počtu rekrútov a nemá ani nádej, žeby sa mu to v blízkej budúcnosti podarilo. Nuž chytá sa tej dvojročnej služby, ktorú si oppo-

sčia priala, i myslí si, že mu ju odhlasujú alebo aspoň prepustia, a tak i baránok zostane i vlk bude nasýtený, to jest, vyhovie sa žiadosti strany ľudovej a zároveň sa tým prevedie i to povýšenie počtu rekrútov.

Podobne má sa vec aj s tým delostrelectvom honvédov uhorských. Už od rokov kumštujú vrchnosti vojenské na zdokonálení delostrelectva a na rozmnožení jeho. A ponač tak v Rakúsku ako aj v Uhorsku ťažko by sa bolo dalo previesť zvýšenie výdavkov na novozařízení delostrelectva, chytili sa vojenski páni rozumu a riešili tú otázku na taký spôsob, aby sa im v tom žiadne prekážky nestavaly. Uhorská oposicia, zvlášte Kossuthova strana za dávna žiadala delostrelectvo pre honvédov. Teraz to delostrelectvo nám teda dajú, lebo najposlednejšie vojny primaly naše vrchnosti vojenské, že by či tak, či inak zaopatřily armádu našu moderným delostrelectvom. Nuž a naše honvédstvo, tak ako aj domobrana rakúska (Landwehr) je dľa zákona *doplňujúcou čiastkou* vojska regulárneho: teda dajú teraz i honvédom našim i rakúskym domobrancom delá, a pritom aj delostrelectvo regulárne dokonalejším učinia. Uhorsko vyhrá s tým to, že bude mať svoje samostatné vojsko dokonale zariadené, a vojenská vrchnost vyhrá tiež, lebo toto vojsko honvédov s tými delami bude predsa len doplňujúcou čiastkou vojska spoločného, ale platí si ho bude musieť samo Uhorsko navždy, kdežto iné spoločné ustanovizne platíme s Rakúskom spoločne.

Netreba dokazovať, že nás to bude veru pekné groše stáť. Budú potrebné nové delá, nové kasárne, nové školy pre officierov, mnoho koní, takže — ako to jeden officier vyrátal — toto delostrelectvo môže nás stáť hneď do 80 millionov a potom každoročne ešte až do 3 millionov. — Vojenski páni majú rozum; budú mať potrebné delá bez výdavkov a my budeme mať slávu tú, že nám povolili vojenské vrchnosti to, čo nám dľa zákona i tak právom prislúcha.

Čo sa robí v parlamente?

Ako tieto riadky píšeme, nevieme ešte ani sami, čo sa robí v parlamente. Ale pondelková porada liberálov skončila sa tak, že musí následkom toho nastať na sneme ten najväčši zmätok. Tisza niakým činom nechce ustúpiť od revízie snemového poriadku, osvedčil teda pred svojimi liberálmi, že chopí sa mimoriadnych prostriedkov. (Lepšie rečeno násilenstva.) Chce teda ten istý návrh predostrieť snemovni, ako ho bol predostrel v marci a od ktorého len tak odstúpil, že Kossuthista Thaly rýchle odzbrojil obštrukciu. Teraz ten istý návrh má predostrieť predseda snemovne. Dľa toho návrhu majú sa stanovy snemového poriadku dočasne (najviac na rok) zmeniť nasledovne: K návrhom predostretým môžu najviac len dvaja rečníci prehovoríť; potom hneď určí sa čas, behom ktorého sa pojednávanie o tom návrhu skončíť má, jestli to päťdesiat ablegátov písomne žiada — pri tom určení ale nemôže byť žiadnej hádky, ale sa len jednoducho hlasovať môže o tom. Ďalej, že zasadanie snemu nesmie sa pretrhnúť dotedy, kým sa návrh i dopodrobna nepre-

triasol a neodhlasoval. Takzvané zatvorené zasadnutia (zárt ülés) sa nepovolujú. Predseda môže odopreť povolenie príhlasov k stanovám, jestli by myslel, že tieto príhlasy len cieľom zdĺženia pojednávani sa zadávajú. Predseda môže protiviacich sa ablegátov [vytvoriť z kraj. snemu, atď.

Takýto návrh mal byť teda dnes nastolený snemovni. Oposicia — asi 70 rečníkov — zastrojila sa, že nedopustí hlasovať nad týmto návrhom. Tisza tomuto oproti tak zamýšľala, že dnešné zasadanie nerozpustí prv. kým tento plán svoj neprevedie. A tak sú vyhľadý, že zasadanie neskončí sa dnes, ani zajtra.

Treba je ešte podotknúť, že k čomu sú potrebné Tiszovi tie návrhy o tej dočasnej zmene stanov snemových? On sám udal to v pondelok takto: platnosť týchto mimoriadnych stanov vzťahovať sa má na pojednávanie rozpočtu a iného k tomu patriaceho (?), na indemnitu, na provizorium s Horvatskom, na odhlasovanie rekrútov na rok 1905, a aj na odhlasovanie *zmeny stanov snemových*. Z tohoto vidíme, že Tisza s tou dočasnou zmenou stanov snemových chce si ubezpečiť možnosť, aby tiež stanovy aj *navždy* zmeniť mohol.

Kossuthisti proti Tiszovi.

Minulú nedelu držal Franc Kossuth úctovaciú reč v Cegléde. — Pri tejto príležitosti poznamenal, že strana jeho nikdy nevzdala sa boju o národné požiadavky, ale keď toho roku na jar prestala obštruovať, to znamená len toľko, že volila si cestu miernejšiu. Teraz ale — pokračoval Kossuth — nastal čas, aby sme i mimoriadne prostriedky použili proti tým návrhom Tiszovým, ktoré ak by sa previedly, prestala by zaraz všetka sloboda v Uhorsku.

Z tejto výpovedi Kossuthovej uzatvára sa všeobecne, že strana neodvisliakov bude zase obštruovať proti ministrovi Tiszovi.

Voľba stoličných výborníkov.

Z Náместova došiel nám telegraf: «Predseda hlavný slúžny neprijal našich dôverníkov. Zdržujeme sa hlasovania. Appellovať budeme».

Takto sa u nás «volí». Predseda vidí, že s liberálnymi kandidátmi neprerazí, nuž nedopustí k urne dôverníkov protivnej stránky. Zákon síce nakladá bezpodmienečne, že dôverníkov si voličia sami vyznačujú, ale liberálny predseda spraví si zákon sám, a vymenuje si sám dôverníkov akých on chce. To bývajú obyčajne niektorí židia alebo štátni úradníci. Nuž a prečo je treba tomu predsedovi liberálnemu, aby ho nemohli kontrolovať poriadni dôverníci? Čo si ten ľud pomyslí o takom predsedovi? A čo si pomyslí aj o takých dôverníkoch, nezákonnite vymenovaných?

Takéto kumšty pri tých voľbách stoličných výborníkov sú nie nové. Dávno sa to praktizovalo už aj inde, no zlíhalo to liberálom všade. Za jedno, že takú voľbu vrchnost obyčajne zruší, za druhé, že ľudu sa oči otvoria a začne základne poznávať spravodlivosť, tú strašnú

spravodlivosť liberálov. Z toho povstáva to, že ľud zľháva na takého predsedu a na takých dôverníkoch ako na zlých duchov. Každý sa ich stráni; ešte aj robotník a služobník hanbí sa u takých ľudí robiť a vôbec s nimi potyky mať.

Ale hlasovať sa malo predsa. A jestli by vymenovaní dôverníci boli nesprávne spočítali hlasy, boli by sa mali pozatým popodpisovať všetci tí voličia, ktorí na ľudákov hlasovali a na základe tohoto zadaná appellácia bola by mala i ten výsledok, žeby nielen voľbu zrušili, ale aj vinníkov potrestali.

Rusko-japonská vojna.

Že sa nepriatelia na mandzurskom bojišti nepúšťajú do väčšej bitky, to jeden telegramm vysvetľuje nasledovne: Kuropatkin po prvom nezdare svojej offensívne presvedčil sa, že jeho armáda je ešte vždy slabá, než žeby mohla se zdarom pokračovať offensívne, preto vzdal sa predbežne ďalšieho útočenia, pokým sa jeho armáda nedoplní novými regimentami. V krvavých bojoch ale aj rady Japoncov boli preriedené, ktoré treba doplniť, ba aj armádu zväčšiť, aby sa rovnala armáde ruskej. Maršal Ojama preto čaká s ďalšou offensívou, lebo má nádej, že Port-Artur behom krátkeho času padne a v tomto páde jednu časť Nogioho armády zpod Port-Arturu mohol by upotrebiť ku offensíve medzi riekami Sa a Hun. Zpráva ešte dodáva, že Ojama cez Niučvang dostal opäť pomoc. Tieto čaty idú hore na západ od rieky Hun a pripoja sa k ľavému japonskému krídlu, ktoré v posledných bojoch bolo utrpel značné ztráty perazením jedného oddielu.

Baltická flotta, ako z Paríža oznamujú, v blízkosti ostrova Madagaskaru chce sa spojiť a tam sa zaopatri potrebným uhlím, aby sa mohla dostať na východo-asijské vody. Jakú situáciu nájde tam admirál floty Rožestvensky, to bude závisieť od toho, či do tých čias Port-Artur padne alebo nie. Jak padne, tak admirál Togo môže uvítať Rožestvenského s celou svojou flottou, ktorá číta 31 veľkých vjanských lodí a vyše 60 torpedových a iných menších lodí. Baltická flotta ale, jestli sú dáta spoľahlivé, číta len 14 veľkých lodí a 30 torped.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Na 15-ho t. m. čakalo sa, že Tisza chopí sa tých násilníckych prostridkov na sneme. Ale to k tomu nedošlo ešte.

Na tomto zasadnutí z poverenia strany svojej rečnil najprv Košuthista Thaly. On vraj 10. marca s dobrým úmyslom sprostredkoval mier medzi vládou a obštruantmi. Strana naša svedomite držala sa vtedy učinenej sľuby, kdežto vláda už onedlho po tom smierení vypi-

sovať dala do svojich novin všeličo proti akejsi obštrukcie. Tak sa zdá, že Tisza trpí na šialenosť ohľadom myšlienky tej revízie stanov domových. Protestuje v mene strany svojej proti nesmyselným plánom ministrapredsedu.

Návrh Tiszov. Na inom mieste spomenuli sme už, aký to je návrh, ktorý Tisza vymyslel cieľom dočasného zmenenia stanov. Tento teda návrh predostrel na tomto zasadnutí podpredseda snemovne Gábor Dániel.

Proti tomuto návrhu hneď ohlásil sa so strany ľudovej Franc Udvary a po dlhšej reči predostrel takýto návrh: «Nech vysloví snem, že neodvislosť Uhorska len pri takých snemových stanovách možno vydobýť, ktoré najúplnejšiu slobodu slova zabezpečujú, a preto teraz predostrený návrh, ktorý nameraný je proti slobode slova, neprijíma».

Na to oznámil predseda, že 20 ablegátov žiada zatvorené zasadnutie. (Pri takomto zasadnutí nesmie byť nikto prítomný, krome ablegátov.)

Na zasadnutí tom zatvorenom hneď ohlásil sa Rakovszky a žiadal odpoveď na to, čo zamýšľa vykonať predseda a vláda. Nech sa neopovážia dopustiť nezákonnosti, bo opposícia sa bude vedieť tiež brániť. Pýta sa, zdá sa, že predseda chce sa pridržať zákonného poriadku snemového?

Predseda Perczel dal na to uspokojujúcu odpoveď.

Ohlásili sa ešte br. Kaas, Ján Molnár a gr. Apponyi. Všetci traja prizvukovali to, že stanov možno zmeniť iba zákonnou cestou, na základe toho poriadku pojednávania, ako to terajšie stanov predpisujú. Ak že by ale protizákonným spôsobom previedli tu stanov nové, takéto stanov nebudú pre seba za platné držať. Apponyi i to doložil, že on v takom páde používať bude všetky tie práva, ktoré složené sú v stanovach terajších, ba že i protivit sa bude stanovám novým, nezákonným.

Dnes (16-ho) začal sa druhý deň boju medzi vládou a opposíciou. Ako sa skončí, nikto nevie. — Tisza veľmi vyhráza sa novými voľbami. Už včera (15-ho) odvolal všetky návrhy zákona, ktoré sa vybavovať mali a pritom osvedčil, že ich predostre až začiatkom nového ciklusu, to jest až vtedy, keď snem znovu zvolaný bude po skončení voľbách. Je teda už skoro celkom isté, že voľby máme predo dvermi.

Z Bud. Kat. Del. Kruhu.

Členovia tohoto Kruhu usporiadajú v nedeľu (20-ho tohoto m.) vo svojej miestnosti tanečnú zábavu. Vstupného niet, ale tancujúci budú si museť obstaráť odznaky od riaditeľov.

27. t. m. popoludní o 5. hod. bude mať Kruh mimoriadne valné shromaždenie v miestnosti maďarských kresť socialistov na rohu Baross a Óriás ulice (Arany Kakas). Predmet shromaždenia bude: založenie pohrabného spolku a doplnenie stanov Kruhu.

8. decembra prednáša sa «Pasáčka Lurdská» v Kat. Tanonczothone. Vstupného niet. Za program platia hostia 40 hal. Začiatok o 7. hod. večer *presne*.

Rozšírenie a položenie židov.

Keď Titus Vespasianus, roku 70. po Kristu Pánovi povraždil a rozohnal židov, tí rozprchli sa po celom svete. Neskorej v dvoch smeroch šírii sa obzvlášť, asíce k západu, ktorému stredok bolo Španielsko a k východu, tam zase Poľsko a Rusko boli pre nich brlohom. Poľsko — ruský žid vlastne z tých slavianských a turecko-tatárskych kmenov pochodí, ktoré prijali talmud, a ktoré kmene jedným slovom Kozármí menujeme. Boli oni v rodinnom pomere so starými Maďarmi. Keď svätý Vladimír, vojvoda Rusov prijal kresťanstvo, podarilo sa istému rabínovi — ktorý aj Vladimíra nahováral, aby prijal židovskú vieru za národnú — veľmi mnoho Rusov obrátil na židov. Roku 1470. jeden kijeviský židák svábil dvoch ruských kňazov na židovskú vieru, po čom židovstvo tak sa šíriilo v Rusku, že sám metropolita z Moskvy tajne k tejto sekte patrilo. A nech ruský panovníci neprekazia toto kacierstvo mečom, neviem či by sa bola udržala v Rusku kresťanská viera.

A ponevác ruskí židi tvoria polovicu všetkých židov, smeie môžeme tvrdiť, že v židoch viac je cudzej krve ako semitskej.

Zožidovčení Kozári zprvoti vandrovali na západ do krajiny Germánov t. j. terajších Nemcov. Ale tí zbadajúc nebezpečenstvo, chytili meče na dotieravých kmínov, a zahnali ich do Poľskej a do Ruska, a ponevác v tom čase dve krajiny této v boji stály, židáci našli istý útulok, a dopomohli Poľsku, že stalo sa koristou Rusov.

Hlavný brloh západných židov bolo Španielsko, kde bol ešte cisár Hadrian osadil 50 tisíc židov, ktorí časom v nesmiernom počte rozmnožili sa, tak že neskôr oni boli príčinou tomu, že táto jednúc tak mocná kresťanská ríša klesla. A preto nečudujme sa, že španielská vláda prísne zakročila oproti divým, nepriateľským a lúpežníckym židom, ba násilne dala ich krstiť, len že na svoju škodu, lebo tí aj pozatým zostali v duchu židmi, a ešte viac nenávideli kresťanov, ako pred-

tým. Nebezpečné útoky a intriky židov donútily štát k tomu, aby uviedol do života inquisitionálny súd, pred ktorý postavený bol každý obžalovaný žid, kde potom dľa zásluhy mučili ho. Márne napádajú nás katolikov pre súd tento protestanti a židáci, lebo tú takzvanú španielskú inkvizíciu nie cirkev zaviedla, ale svetská vrchnosť. A musíme uznať, že štát španielský musel sa brániť oproti vlastizradom, a, že v tej dobe použil té najprísnejšie prostriedky, tomu príčina boli sami židáci.

Židáci vždy oddelili sa od druhých národov, a nenávideli ich, lebo držali seba za vyššie tvory, za vyvolený ľud, ktorý Jehova osobytne stvoril a mu osobytne povolanie vyznačil. Obyčajne v mestách sa upelešili a to v osobytných čiastkach, tak zvaných «Ghetto». Už aj v starodávnej dobe práve tak, ako aj teraz, smrdela im namáhavá práca, preto dali sa na kupectvo a na úžernictvo, tomu rozumeli sa výborne, a donášalo im to veľké úroky. Oddelenie židov od druhých vierovyznaní malo té následky, že lateránska synoda už roku 1215. vyniesla ten rozkaz, ktorý prinútil židov, aby nosili rotu t. j. okruhlý alebo štvorhranatý a nápadnej barvy flak zo súkna na prsách alebo na chrbte, čo len rozduchovalo tú neuhastiteľnú nenávisť, ktorou chovali sa židáci oproti kresťanom. Postavenie jejich po lateránskej synode zhoršilo sa, lebo pluky križiakov v prvom rade na židoch pomstily sa pre umučenie a smrť nášho Pána Ježiša Krista, najmä Nemci prenasledovali ich ako len vládli. Prenasledovanie toto veľmi často sa opakovalo, a nevyhli tomu ani v jednej krajine. A prežili to, a rozmnožili sa. Potrebovali k tomu húževnatú vytrvanlivosť. A dnes nielen že majú istú domovinu v každej krajine, ale jejich je vláda a bohatstvo. Hej, mnoho, veľmi mnoho by sme sa mali naučiť od židov, ktorí bez zbroje opanovali celý svet a bohatstvo jeho. V Europe nemusia sa ponosovať, že ich prenasledujú, tu oni sú páni, a vlády krajín to musia robiť, čo židáci kážu, lebo veď skoro každá krajina je vo vačku židov, najviac ale naša. S týmto liberalizmus zavesil nám také jarmo, z ktorého sa nikdy nevyslobodíme. Človek, keď bedlive pozoruje, čo sa robí v krajine našej, a že k vóli komu robí sa to tak, celkom mimovolne vykrikne: Židáci u nás našli pravú domovinu. My bývame židovskej krajine. Aj je tak! Celkom tak! . . .

Na celom svete žije asi 9 millionov židov, z čoho padne na Europu 7 millionov. V Rusku je ich 4—5 millionov; v Rakúsku a v Uhorsku je ich blízko 2 millionov, v Nemeckej vyše pol milliona: v Rumunsku do 300.000; vo Francúzskej do 150.000, teda menej ako v Judapešti; v Tureckej 105.000; v Anglicku 72.000; v Talianskej 40.000; v Španielskej len 1400. Ako vidno, nám sa uchádza tá sláva, že v ohlade tomto stojíme na druhom mieste, čo o tom svedčí, že sme slepí a hluchí boli, keď židáci krajinu našu zaplavili. Nenie div, veď vláda dovolila to, ba aj dnes majú slobodný vchod k nám. A nemusia hľadať tajné prielazy. Nie! Vo dne, po hradskej môžu prísť s celou famíliou, s falošnou váhou a s robeným trúnkom. U nás má ich kto zastúpiť, veď v parlamente je vyše 20 židovských ablegátov; a vláda za židovské peniaze dostávala väčšinu. Pri takýchto pomeroch počet židov rozmnožil sa u nás na jeden million, čo veru nezdrží 18 millionov obyvateľov krajiny našej. Pozrime Nemecko, Francúzsko, Angliu, Taliansko a Španielsko. Všetky tieto krajiny sú omnoho ľudnatejšie ako naša biedna krajina, a koľko je tam židov? Prečo? Lebo tam bránia sa oproti nim, len my máme takú starostlivú a múdru vládu, ktorá miesto slobody a chleba dá nám čím viac židov. Uhorsko aj s tým sa môže pyšiť, že v ňom je hlavnie miesto židov. Áno, v Budapešti býva 200.000 židov. Či nemal pravdu Lueger, viedenský hlavný mešťanosta, keď pomenoval ju Judapešťou?

Po tomto pýtame sa, čo bude s Uhorskou krajinou, kde na 18 ľudí padne jeden žid? Veď nás cicajú, nám odoberajú chlieb a na naše majetky vystierajú ruky. Tu kupujú majetky, tu stavajú fabriky a tu zakladajú banky aj cudzozemskí židáci. Každý žid sem namieri kroky svoje, lebo toto je ten ich Kánaán; mädem a mliekom tekúca krajina; tu kvitne úžera; tu možno merať všeliaké robeniny; tu kvitne sloboda pre židov a tu najdú spásu. Obruč na porad úži sa kolo hrdla kresťanov, a my predsa hlúpo a bez obrany hľadíme na usmrťiteľa nášho. Tomu podobne robí nerozumné hovädo, keď horí nad ním maštal. F.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Z prvoti len sami boli, aj rozhovor fažko im šiel, ale keď búsili do seba dakoľko mierok, líca začervenili sa a jazyk vesele rapotal. Užtedy neboli sami. Jarmočníci jeden po druhom prichádzali, a keď videli akí dvaja kamaráti štrngajú si tam pri «šentiši», sadli k jejich stolu. A Kocár vítal ich s radosťou a núkal, ako sa to patrí na človeka, ktorý mal dobrý jarmok. Flaša šla z ruky do ruky. Ondrej začal a podal susedovi, kým prišla do posledných rúk, už bola prázdna. To nič! Krémár miesto jednej doniesol dve. Čo by nie, za dobré peniaze!

Dávno nebola takáto veselá zábava v kréme. «Vy-pime si». Veselý spev ozýval sa ďaleko-siroko, tak že jarmočníci zastali pod oknom, aby videli, kto má tak dobrú vôľu. Nuž veru vôľa Ondreja nebola priviazaná na povraze. A takí boli aj ostatní.

Medzitým aj sinko ustalo brúsiť po nebi, chýlilo sa k západu. Na to ozvali sa rad po rad zvony, pamätujúc ľud na Anjel Pána. Ale veru v kréme nik nepočul hlasy této.

Petrovi počalo byť tesno. Bol akýsi nespokojný. No, to je už pravda, že pekne pozoruje na suseda. Ale čo má robiť s ním, keď neposlúchne? . . . Prišlo mu na myseľ, čo sľúbil včera večer jeho brat Jožo. Možno, že to bol len žart, lebo je pravda, že hoc je vybíjaný lotor, ale rád povie také volačo, čo nenie pravda. Aj včera ako sľuboval, že naľaká Kocára, a tu ho máš, ani sa len neukazuje. Dozaista ohltal sa doma, ako to zvykol robiť, a teraz zdochýna v humne na sene.

Peter počal sa hnevať. Nahováral Ondreja, aby už išli domov, že nastala noc. Bolo dosť tej slopanice, môže mu zaškodiť, šlak ho trafí, čo potom? On by vyhrmel. Ale veru Ondrej nepočúval naňho a nebál sa šlaku. Ani sa len nepohol z miesta, ale vesele dvíhal flašu k ústam.

Peter ako čo by na uhli sedel. Ráz stal, zase sadol; šiel von na dvor, zase dnu. Pozrel čo robia kone, vše dúril Ondreja aby zapriahol a šiel domov. Ale ten zdal sa byť hluchým. Peter sadol na lavicu, ale nemal pokoja, hniezdil sa ustavične. Znovu išiel von. Bola dosť tmavá noc; mesiac len kedy-tedy vykukol zpod prikrývadla, aj vtedy ako čo by sa bol naľakal tmy, schoval sa za oblaky. Peter šiel ku koňom. Hoc bola tma, predsa zbadal, že muselo sa volačo stať s koňmi. Tam boli na starodávnom mieste a vozík tiež v poriadku, ale Petrovi nezdalo sa volačo. Ako keby boli o mnoho menšie; stáli ako trlice, ani nefučali, ani nekopali. Pohladkal chrbáty

ale ako čo by ho bolo dačo pohrýzlo, odtrhol ruku odtiaľ. Čo sa stalo? Veď Ondrej mal koňská, a toto sú len potkani. Ako? Čo aj kone sú také, ako moravské súkno, že sbehnú sa? Peter krútil hlavou, nijako nechápal čarodelnictvo toto. Pre lepšiu istotu, znovu hladkal zvieratká, ale brr! Nikdy nehladil tak chlpatých koníkov. A ten chvost? Keď aj ten omatkal, vykrikol celý nalakaný:

— Čo sa tu stalo?

Čo? Že chvost bol, čo chytil, to je isté, ale že nebol taký, aký kôň má, to je sväté. Práve taký bol, aký má krava, abo vól.

Peter prišiel do rozpakov. Bolo mu horko a napadol ho strach, ale mal za tolko smelosti že opáčil oči, ústa a uši toho hoväda, o ktorom nevedel do čista čo je. Zdalo sa mu, že sú to kone, aj nie. Počal sa hnevať, že kto žartuje s ním. Hoviadku ale páčilo sa hladkanie na toľko, že zarehotalo sa. Ale ako! Hoc mal Peter plnú hlavu, ale za to poznal, že to nenie koník — ale somár. Áno, obe hoviadka, opravdiví somári.

Práve chcel cváľať preč, keď začul veselý smiech. Poznal po hlase, že to milý jeho brat Jožo.

— To si ty Jožko? pýtal sa pre lepšiu istotu.

— Pravda že ja, odpovedal Jozef. Bol čas, aby som previedol, čo som včera sľúbil.

— Špás je dobrý, len aký koniec vezme. Chod dnu za mňa, lebo ja už dva vidím z jedného, toľko som drúlal. No, ale ma pochváli suseda!

— Neboj sa nič, Ondrej nikdy nezabudne tento deň. Div nezhorí od haňby a istotne vyhne každej kréme.

— Teda, ty si vyčaroval jeho kone? pýtal sa Peter.

— Pravda že ja, odpovedal Jožko.

— Nuž a čo chceš s tým docieľiť?

— Mnoho. Vieš, že Ondrej tak je docenganý ako špunt, ani nevie kde má hlavu. Pekne krásne vysadne na voz, chyti do ruky opraty a bude hnať domov somáre. Pravda že o tom vedieť bude celá dedina, a on od haňby ani sa len neukáže ľuďom. Zaklajie aj tú hodinu, keď prvú mierku pálenky vytrúsil. Nuž ale aby nezbadal na ceste čo sa stalo s ním, vyprávaj mu vseliaké darobnice. Veď rozumieš sa tomu.

V tom bolo čuf, že volakto vyšiel na dvor a tacká sa od steny do steny, kedy-tedy hreší tak po husársky.

Opravdový zázrak sa stal, lebo Ondrej Kocár sám od seba vyšiel z krémy, aby hnal domov. Jahnáhle zbadal ho Jožo Košovec, tichúčko vykradol sa von, Peter ale šiel k nemu, podvihol ho na voz a sadol si popri ňom.

Ondrej vzal do ruky opraty, šibol bičom a somáre pohli sa. Peter nevedel sa zdržať smiechu. Predsa je len veľký šibal ten Jožo! Komu by to prišlo do rozumu? Ale aj to je pravda, že ten v celom živote nič múdreho nevyviedol. A huncút dobre rátal. Ondrej tak bol opitý, že nič nezbadal. Hnal somárov, a tí kráčali ako vedeli. Ale čo bude doma? Ondreja obráfa na posmech či zdrží to on bez slova?

— Čihí Jordán! Veď si si dosť oddýchol. A ty Vrabeč? Veru by ste mohli bežať domov!

— Dobré koníky máš, poznamenal Peter, pri čom

zapchal si ústa rukávom, aby udusil smiech svoj. Nikdy nebolo mu tak do smiechu, ako teraz. Bol by vstave pobozkať Joža, že taký dobrý žart vymyslel. A aby zabával suseda, začal rozprávať o jednom kujonovi, ktorý rád si sotil toho zoftiku krčmárskeho. Žena jeho darmo ho prosila aby nepil, konečne išla k jednej bosorky, aby pýtala radu od nej. A tá to vykonala, že koľko ráz šiel muž jej piť, obrátila kone jeho na somárov.

— Veľký blázon musel byť ten istý, poznamenal Ondrej. Hej, keby kumne prišla taká bosorka, ale by jej namastil križe. Ale čo sa stalo týmto koňom? Aké sú darobné! Trmal opraty a švácal byčom, ale darmo, té len kráčali pomáličky.

Ondrej bol nie len opitý, ale aj ospanlivý. Oči sa mu zalepili, hlava ovisla a pomáličky usnul.

Petrovi tiež bolo otupno. Somáre len krokom šly, a myslel, že do rana neprídu domov. No prišli pred sviatom. Peter skočil z voza a ponáhlal sa domov. Ale ledvy že si ľahol, začul, že volakto trepe na oblok. Bol to Ondrej Kocár, robil krik, aby ho pustil dnu.

Peter stal hore, zapálil lampu a šiel otvoriť vráta.

Ondrej bol celý bez seba. Nebol viac opitý, aj sen vyšiel mu z očí, ako čo by ani nebol videl sklienku s páleným. Triasol sa od zlosti a mal päste zafaté, len zrazil volakoho.

— Ty Petre, musíš vedieť o tom.

— O čom Ondriško?

— Nerob sa svätým, kričal nahnevaný Kocár. Teraz už viem prečo sme šli tak pomaly, a prečo si sa tak dusil od smiechu? Povedz, kde sú kone moje!

— Tvoje kone? Čo si ich nevyprahol? Veď pred chvíľou sme prišli domov.

— To chcem vedieť, kto vyviedol so mnou ten posmech, vreštal Ondrej a div nezrazil Petra.

— Ja o ničom neviem, vyhovárал sa ten.

— Ozaj nevieš?

— Bouprisám nie!

— Nuž a rozprávka, s ktorou zabaval si ma po ceste, od čoho bola? Prečo si spomínal, že bosorka premenila koňe na somárov?

— Tak mi to prišlo do rozumu. Nebohý otec často vyprávajú o tom.

— Aby fa čert vzal! Dobre vieš, čo sa stalo, len sa pretvaruješ. Hovor, lebo fa oškrem.

— Ale maj rozum Ondrejko, veru neviem čo je vo veci. Veď vyprávaj jasno. Prečo si prišiel a čo robíš krik? Prečo si neľahneš? Tebe snívalo sa volačo po ceste.

Ondrej podozrive hladel na suseda, a nevedel či mu má veriť, a či nie. Ale keď videl, že ten tají, zamrmal dobrú noc, pleskol dvermi a šiel domov.

(Dokončenie nasleduje.)

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava (Nagyszombat).

CHÝRNIK.

Obežník knieža-primasa. Knieža-primas Klaudius Vaszary vydal obežník, v ktorom zaoberá sa s polstoročným jubilaumom vyhlásenia dogmy o nepoškrvenom počatí Panny Marie. Z príležitosti jubilauma nariaďuje, aby 5., 6. a 7. decembra v každom kostole byly večer slávnostné litánie pod vyložením Sviatosti a s kázňou. Pred dňom veľkého sviatku, 7. decembra cez poludnie a večer po odzvonení «Anjel Páne» majú v každom kostole za štvrt hodiny vyzváňať na všetkých zvonoch. 8. decembra rano bude spoveď a prijímanie. Spolky a družstvá dostavia sa na slávnostnú veľkú omšu pod zástavami. Popoludní budú litánie. Ďalej nariaďuje primas, aby v každej katolíckej škole a v ústave v tomto školskom roku sriadili dľa ľúbosti bársktorý deň slávnosť ku cti blahoslavenej Panny Marie.

Ukradli dieťa. Z amerického mesta Klevelandu sdeľujú nasledovnú udalosť: 4ročný syn Pavla Majerského, ktorý pochádza z Uhorska a žije nateraz v americkom meste Fonixville, ihral sa na ulici s jeho malými kamarátmi. Práve vtedy šli okolo ihrajúcich sa chlapcov na troch vozoch talianski cigáni, z pomedzi ktorých jedon uchytil Miška, syna Majerského a ušiel s ním. Ostatní chlapci hneď k Miškovej matke a rozpovedali jej, čo sa s chlapcom stalo. Naľakaná matka naskutku oznámila prípad policii a potom šla aj sama hľadať chlapca. Policia aj s otcem nemohla najst chlapca, lež jeho matka, ktorá šla v inom smere, našla ho v cigánskej karaváne pri jednej hore. Prosila cigánov, aby jej dali zpät malého chlapca, že im radšej dobre zaplatí. No cigáni nechceli o tom ani počuť, ba aj matku nabili a odohnali ju preč. Toto zas oznámila utrápená matka na policii, ktorá aj hľadala cigánov v hore, no už ich nemohla najst. O dva dni neskôr potom našli malého Mišku, ale — mrtvého v jednej pivnici. Cigáni chlapca nožami dopíchali a zavraždili. Beštiálnych cigánov policia už chytila a odvieďla do väzenia.

Upozornenie. Po horňom Uhorsku židia chodia po obcách s obrazami. Aby ľud katolícky ku kúpe tých obrazov ľachšie priviedli, za reklam upotrebia si katolíckeho farára tej obci. Oni idú najprv k nemu, poprosia ho, aby im knižku podpísal a k podpisu pečiatku farskú pritisknul a potom uveličení idú medzi ľud. «Vidhite i váš phan farár kúpil si taký obraz, on je zato, aby si každý takýto obraz kúpil» a potom im ukáže knižku s podpisom farárovim. Pravda takto židák za obraz dvakrát tolko vylúď, ako je hoden. Prosíme ctené duchovenstvo, aby takýchto židovských agentov k podpisu podobných knižiek k jejich rabinom upravilo, a ľud kresťanský nech sa nedá za to pomýliť, bárs mu aj taký

židovský agent podobnú s podpisom kat. farára zaoparenú knižku ukáže. S takýmto huncústvom urobili židáci najväčší kšeft.

Pozvanie. Slovenský Spolok v Pešťbudine usporiada dňa 26. novembra (v sobotu) r. 1904. divadelné predstavenie. Predstaví sa kus «Sirota» činohra vo 4 dejstvách od M. Horvátovej. So spevami. Vstupné: I. miesto 3 kor., II. miesto 2 kor., III. miesto 1 kor., Miesto na státie 40 halierov. Vstúpenky dostať: v predodpredaji vo spolkovvej miestnosti (Aggteleki-u. 17.) a v obchode pána Jozefa Mačuhu (Váci-utca 45.). Začiatok o 8. hodine večer. Čistý výnos na dobročinný cieľ. Po divadelnom predstavení voľná zábava.

Dobří vlastenci. Nedávno utonula loď «Norge» na Atlantickom Oceani. Medzi utopenými bolo osemdesiat židov ruských vojakov, ktorí zanechajúc drahomilovanú vlast svoju Rusko, chceli sa do Ameriky dostať, lebo vojne proti Japoncom vyhnúť chceli. — Tieto dni krakovski žandári 60 podobných úskokov chytili, medzi ktorými bol len jeden Rus, ostatných 59 ale židia. V Krakove sa hneď židovský spolok za nich zaujal, peňazí im sosbieral a cez Triest ich pošle do Ameriky, tam tedy títo hrdinovia zostanú, dokým japonská vojna sa zakončí. — Zo samej Rusko Poľskej po čas rusko-japonskej vojny takých hrdinov do 8000 ufrkló, z ktorých odrátajúc do jedensto kresťanov, ostatní všetei židia. — A my kresťania máme sa potom od židov vlastenectvo učíť.

Chýry zo Spiša. V Levoči nedávno zase požiadala svoju obetu pálenka. Istý Adam Rákás sa v poslednom čase natoľko oddal opilstvu, že sa nielen otrávil, ale aj nebezpečným bláznom stal natoľko, že ho museli do nemocnice odvieť a tam poviazať. Konečne dňa 29. októbra medzi veľkými bolesťami zomrel. Milí rodáci, vezmite si od tohoto nešťastníka príklad a chráňte sa opistva, zvláštne diabolskej pálenky! — V Maldure veľmi zle pochodil istý Michal Chmel. Ponevác nemal krmu, predal svoje voli. Peniaze ale za voli obdržané mu akýsi bezbožník ukradol, a teraz nemá ani voli, ani peniaze. — V Mníšku sa triročný chlapec Karola Kutníka so zápalkami bavil, ale tá zábavka sa smutne skončila. Tak veľmi sa popálil, že následkom utrpených rán zomrel. Rodičia skryte pred deťmi zápalky, však už nejedny rodičia oplakávaly horkými slzami svoju nedbanlivosť, ale bolo neskoro. — V Švedléri sa zase malý synáček tamojšieho mlynára Karola Seilera v mlynskom potoku utopil. — V spišských lesoch sa toho roku pre ustavičnú veľkú suchotu veľmi rozmnožila chrobač, ktorá veľmi kazí smreký a jedli.

Medvedi v žilinskom okrese. Od istého času ukázali sa v žilinskom okrese asi 3—5. medvedi. 6 novembra bola na medvedov honha, jedného medveda aj honci obklúčili, ale predsa im ušiel. V ten deň večer vo Višňove roztrhal ten istý medveď jednu kravu.

Pomoc pohorelcom. V prievidzskom okrese v obci Čávoj pustošil 4. októbra veľký požiar, následkom ktorého mnoho ľudí prišlo aj o majetok. Teraz poslal minister vnútorných záležitostí 300 korún pre pohorencov, ktoré budú rozdelené medzi nich.

Nápad na drôtové opevnenia v Port-Arture.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámil zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

HOSPODÁRSTVO.

Ako a čím zimovať náš dobytok ?

(Dokončenie.)

Jesto mnoho šariny, šašiny, ktorá sa kosí na stlanie pod statok. Šarinu rozný statok nerád žerie. Kone ju žerú. Ale i túto upotrebiť môžeme pre statok, keď ju porežeme na sečku, oblejeme slanou vodou, alebo so sečkou pomiešame, aby skysla.

Dakde jesto mnoho divých gaštanov. Divé gaštany tiež sa dajú upotrebiť ku kŕmeniu. Sbírajme i tieto a usušme ich na povale. Čo sa týka zázivnosti, viac sú ony hodné ako švábka. Sušené, potlčené alebo zomleme, alebo pokrájame ich na okrajky a namočíme na 24 hodín do teplej vody, vtedy zmäknú a ztratia horkú chuť, potom vodu zlejeme a dávame okrajky statku, ktorý ich chutne žerie.

Upotrebiť možno i pýr ku kŕmeniu. Pravda, teraz ho niet, ale na jar. Posbírajme pýr, vymyjeme vo vode a na mašine porežeme. Ja som to sám na próbu na jar zrobil a statok ho tak sožral, ako med, ba i ošípané obarený požraiy; je sladký a múčnatý, tak že z usušeného možno múky namleť. Ponevác je ľazko ztraviteľný, dobre ho treba obariť horúcou vodou.

Kde sa víno rodí, tam môžeme upotrebiť i terkel, to jest tie pozostatky, čo od prasovania vína ostanú. Lepšie sú tie, z ktorých sa páčila už pálenka terkel, bo

tie menej kameňa vínového obsahujú. Denná dávka týchto môže byť väčšia, kdežto frišných, neprepalovaných môže byť len do 2 kl. na jedon kus dobytká ráta-júc. Na zimu sa tak odložia, že ich natlačíme do suda ako kapustu, zalejeme vodou, aby až vyššie nich bola, a priložíme doskami a skalami. Na to máme dbať, aby ku ním povetrie neprišlo, bo by splesnely, preto treba, aby voda vždy nad nimi bola.

Ešte ste snád nepočuli, žeby sa dali piliny (rez) upotrebiť na krmivo, ako prídavok. To viete, že dobytok rád válov hryzie, najmä kone, keď sa im nepridáva kŕmného vápna alebo soli. To je znak, že i rez sa dá upotrebiť ako prídavok. Ved i tu musí platiť príslovie: «Jedz krpčisko, i onucisko, leda budeš mať plné brušisko». O tomto som čítal v jedných hospodárskych českých novinách. Rez sa obarí horúcou vodou, aby zmäknul. Prv ale sa na riečici hustej precúdi, aby len drobný, bez triesok bol. Keď sa obarí a zmäkne, posype sa klčou abo otrubami a predloží sa statku najprv v malej miere. Môže sa upotrebiť s klčou na posýpanie sečky. Najlepší rez je bukový, lebo obsahuje mnoho draselinatej soli, potom rez topolový a lipový.

Toto sú tie prídavky, ktoré nie výlučne nahradia krm, ale sa môžu miešať do sečky a s ňou ako kapustu zakvasiť.

Spomínal som kvasenia sečky. To je gazdom ešte málo známe. Oni vedia sečku pariť, oblievať, ale kvasiť nie. Ačkoľvek je toto najlepší prostriedok sečku mäkkou a chutnou urobiť. Ľudia si moc dali došikovať štátnej slamy, ktorá je tvrdá následkom suchôt a krehká. Statok tvrdú sečku nerád žerie, bo pri hryzení a žuvaní zbolejú a ztrpnu mu zuby. To zbadal každý gazda, že tvrdé kúsky zo sena abo slamy nechá statok v žľabe. Voláme to vyhryzkami. No i tieto, ako vôbec i akékoľvek tvrdé, len nie zhnité seno, sa dá upotrebiť na krm s kvasenou sečkou. Ako že sa to robí? Vezmeme sud alebo kádu, alebo už — keď nie inšie — hodný feršlóg, kysňu.

Diery pozapchávame. Nasypeme sečky nie plnú ale aspoň pol mece a tlačíme ju ako kapustu, potom oblejeme 5—6-litrami slanou vedou a zas na natlačenú nasypeme vrstvu novej sečky a tlačíme poznovu. Keď tá je utlačená, zas nalejeme vody slanej a tak až do vrchu nádoby práve tak, ako sa kapusta tlačí. Všade treba dobre poutláčať kolo bokov. Potom priložíme doskami a skalami, ako na kapustu. Sečka zostane dva dni v nádobe, za ten čas sa sama od seba zohreje, zmäkne a doštane príjemnú nakyslastú chuť a statok ju rád žerie. Na

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utcza 2. (svoj dom)**. Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno-a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ľarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-tovej požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

miesto vody pri kvasení upotrebiť môžeme i pomyje alebo lísta kapustného, tak, že jedna vrstva sečky, vrstva kapustného lísta. Môžeme miešať i plevy po vrstve, i otruby a potom oblievať pomyjami alebo slanou vodou na tlačenej vrstvy.

Keď berieme ku tlačeniu sečku rezanú, alebo so smrečinou alebo jedlinou, alebo s konárikami, tie musia byť na drobno rezané a frišné vrstvy musíme posypať kľou alebo šrotom, aby sečka nebola hlúpa.

Sečky len toľko treba zakvasiť, koľko na jeden deň upotrebíme. Keď sa nádoba vyprázdni, treba ju dobre horúcou vodou vymítať a vysušiť, bo, ak by sme to zameškali, nádoba dostane stuhlinu a tá prejde i na sečku, čo statok nechce žrať. Preto treba mať viac nádob. Na čistotu treba tu dať veľký pozor.

Gazdovia sečku i paria, i toto zmäkčí ju, ale ju neurobí chutnou. Robí sa to, že sa do nádoby vsype sečka, vlejete vreľú vodu, nádoba prikryje sa plachtou a položí na ňu vrelnák a nechá sa stáť. Parenú sečku treba teplú dávať. Ale i tu treba dbať o čistotu, bo sa nádoba nečistí, neusuší, stuchne.

Toto o prípravení sečky.

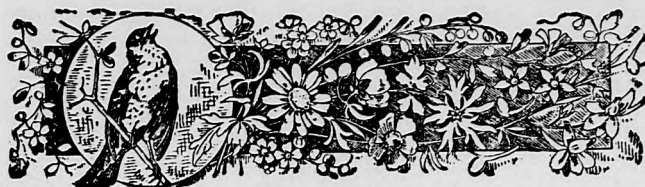
Spomenúť musím i to, čím podstielal pod statok keď niet zbytočnej slamy. Ktorý gazda ju má, nech ju radšej predá, s tým napomôže druhých, i pekný groš utrži za ňu, čo sa mu lepšie vyplatí, ako podstielal pod statok. Ku podstielaniu upotrebuje rez z pily; kde toho niet, tak borinu, borovú hlinu, kde ani tej niet, tam jemný piesok. Lenže tento sa musí upotrebiť pozorne: pod zadnie nohy sypať ho a vôbec tam, kde statok močí, lebo ak by sa dal pod prednie nohy, pri stávaní a líhaní by si statok kolená ranil. Výtečné stelivo je suchá hlina biela, tiež i slieň, mrhel (márga), to je vápenistá hlina, ktorá sa na povetří rozpadáva. Táto berie do seba moč a pritom i všetek smrad zo stajne; má desinfekčný účinok. Moc sa už o hlíně, ako o stelive písalo po novinách, ale gazdovia si to nevšimnú, ba zasmejú sa, keď im človek radí, radšej nechajú statok v močovke sa válať, ako po deň hlíny suchej nasypať. Hlina všetko do seba berie a najmä to, čo je pri hnoji najvzáctnejšie: dusík a smradlavé pliny, ktoré utekajú do povetria.

Toto je, čo gazdom odporúčam a žiadam si len to, že ten, ktorý moje riadky čítal, aby ich aj s druhými oznámil. S pomocou výš spomenutých náhradných krmív už len ten statoček z milosti Boha vyzimujeme a zahatíme to, žeby cena krmu nevyrástla až do neba. Bo ten, ktorý ho má, už nevie koľko má zaň pýtať, keď ho druhému predáva.

Nezapomnite i na to, že keď sa takáto hlúpa sečka dobytku dáva, aby ste ju mastili kľou, otrubami alebo melassou (odpadky v cukrovaroch). Najmä pri zápražnom statku to treba robiť, bo ináč zoslabne a na jar veru pluh neutiahne. Kľe a otrubov ľahšie dostať i lacnejšie sú, ako seno, ba ako slama, keď hladíme na zázivnosť.

Spadovský.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

DOPISY.

Od nás (z Nitrianskej).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel actený Pán Redaktor!

Ráčeťe byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

V 44. čísle «Kreštana» som čítal dopis o výsledku divadelnej hry «Budapeštianskeho Kat. Del Kruhu». Ozaj to muselo byť radosti pri tej výbornej kre «Pasáčka Lurdská», keď už sám dopis o nej je taký zaujímavý. Aj u nás sa mala tá istá hra predstavovať v «Kat. Kruhu», ale len súkromne pre údov. A s hrou a aj so všetkým už boli aj hotoví.

Je to vsutku výborná hra. Keď ju človek aj len číta, až k slzám ho pohne. Tým viacej keď ju na javišti predstavia.

Ale ponevác niektorí naši «páni» naraz zostali jakísi nábožní, nuž nám ju chcú zo samej nábožnosti (??) zabrániť, ačkoli k tomu práva nemajú. Dľa jejich múdrosti medzi inšími príčinami aj tú udali, že tá hra je *vysmievanie a znevažovanie náboženstva!* No, čo poviete na to? Pravda, takejto hlúposti už musí páru pohladať. Je to ozaj celkom čudné a či hlúpe. Lebo len, myslím, aj v Pešti sú múdri páni; tí snád vedia tiež, čo je vysmievanie náboženstva a čo nie? Ba čo viac, je tam aj veľký počet kňazov, professorov, a jako som čítal, ešte aj tú hru sám kňaz učil, tí myslím snád vedia volačo z Katekizmusu a vedia aj, čo je vysmievanie náboženstva. Ale týmto všetkým ani len nenapadlo volačo takého mysleť. (Pravda nie, lebo by to bola veľká hlúposť). Ba aj jeden reholný kňaz sám tú hru napísal, a skoro do všetkých rečí ju kňazia poprekľadali. A to s tým cieľom, aby sa mohla aj hrať. Nuž a títo všetci nemysleli na to, že s týmto budú náboženstvo vysmievať? Iste že nie. Toto len takí môžu hovoriť, ktorí asnaď pochopu nemajú o náboženstve. Veď s týmto len svoju hlúposť a nevzdelanosť v náboženstve dávajú na javo.

Dľa takého rozumkovania by boly všetky naše bohoslužby vysmievaním náboženstva. Pozorujme len na viačičné a veľkonočné sviatky a iné obrady. Či to nenie pamiatka (obnovenie) tých udalostí, ktoré sa v živote nášho Spatiteľa a Jeho presvätej Matky staly? Nuž ale došť na tom, velice sa starajú o nás. A nechcejú nám dopriať ani trochu nevinnej a nábeženskej radosti, aby sa nám volačo zlého neprihodilo. A veru načo by nám to aj bolo, vsak je šenkov (krčiem) došť, tam sa možno napíť aj opíť, nuž a potom sa možno aj pobíť — a či potešíť. Medzi tým vsak máme nádej, že vyššia vrchnosť bude ináč myslieť jako niektorí «páni» a výrok, s ktorým nám cheeli hru zakázať, zruší. *Viacej občánov.*

Zo Zakamenného Klina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krešťane».

Z celej krajiny počuť, jakéj škody narobila tohoročná suchota nám roľníkom, tým väčšími ale u nás, kde ešte i v dobrý rok neurodí sa nám tolko živnosti, koľko my k našej výžive potrebujeme. My tu v Hornej Orave musíme dokupovať múku, kukuricu a iné články za peniaze, ktoré si horko-ťažko vyrobíme pri dreve v horách a pri furmanke. K nám celé vaggóny a vaggóny živnosti hrnú sa k našim neprajníkom, k židovským kupcom, ktorí potom tiež za hotové a — Boh zachovaj — aj na bôrg nám roľníkom odpredávajú. Opakujem, Boh zachovaj na bôrg, lebo len sa treba presvedčiť pri sedrii v Ružomberku, koľko žalôb sa tam cez rok premele, čo ľahkomyseľní roľníci zameškali si veksle zariadiť.

Avšak našemu okoliu už vyšla hviezda. Dňa 10-ho novembra utvorili sme v Zakamenom Klina konzum, a my už teraz ufame, že budeme dostávať poriadnu, zdravú a neškodiacu živnosť za lacnejší groš. Boh všemohúci nech odplatí našemu pánu farárovi za jeho prácu a usilovnosť a vám občania daj vnuknutia, aby ste sa vzájomne podporovali svoj k svojmu. Eudák.

Krásny kalendár.

«Posol Svätého Antona, kalendár pre katol. Slovákov na rok 1905.» vyšiel z tlače a sa ct. objednávateľom každý deň rozposiela. Ti, ktorí videli kalendár tento, s milým prekvapením vydávajú o ňom svedectvo to najlepšie. Kalendár tento skutočne zasluhuje všetkej pochvali. Chýrna tlačiareň «Stephaneum» vystavila ho ozaj umelecký. Papier jeho je fajný, nie hrubý ako podošva a predsa mocný. Barvy na obálke jeho sú tak fajn, čistunké a očiam tak milé, že to človeka až prekvapí. Tlačený je novými literami na strojoch najlepších a tak akurátne, ako by každú tú literku holúbky po jednej boly poukládaly. Na ňom nespátrite kriklavých tarkavých bariev; on skveje sa svojimi jemnými farbami a celým zovňajškom tak, ako nežná mladucha vo vkusnom odeve pred sobášom. Ešte aj tie oznamy sú bedlive a vkusne tlačené. Nezdá sa byť príliš hrubým, bo jeho papier je nie riedka onuca; a predsa jeho 128 veľkých strán obsahuje mnoho a mnoho potrebného pre kat. ľud čítania. I pre zábavku najdete v ňom rozprávky a žarty s obrázkami. Vôbec obrázky kalendára tohoto — je ich všetkých vyše tridsať — sú kumštovné, jaké len najdokonalejšia tlačiareň je vstave preukázal.

No a obsah kalendára tohoto tiež nebude mať hany. Sú v ňom mnohé zázraky Sv. Antona vypočítané a vše-

ličo iného k úcte svätoantonskej patriaceho. Máte v ňom aj počasie na každý mesiac predpovedané, akým ho učení hvездári dľa nebeských zjavov hádajú. Krome toho v jeho «storočnom prorokovi» predpovedá sa počasie a úroda na štyri čiastky roku. V «Kronike» sú opísané dejiny roku 1904. a tak aj vojna rusko-japonská, čo vo viacerých slovenských kalendároch chýba, kdežto v tomto kalendári najdete aj pekné obrázky o tej vojne. O ľudovej strane, o spolkoch, o katolíckych školách atd., dočítate sa z neho všeličoho pekného.

Kto chcete si obstaraf takýto pekný kalendár, hláste sa oň čím skorej. Najmúdrejšie urobili tí, ktorí sobrali sa viacerí a objednali si razom viac kalendárov, lebo takto dostanú ho o veľa lacnejšie. Ceny kalendára sú: 1 výtisk 60 halierov, 12 výtiskov 6 korún, 50 výtiskov 18 korún. — Peniaze za kalendáre posielajte vopred, poštové trovy platíme si sami.

Jestli dakto objednal viac kalendárov a tiež zpredaf nevie, nechže nám ich čo najskôr pošle nazad na naše trovy, lebo budú nám potrebné pre druhých, aby sme nemuseli dať tlačif druhé z neho vydanie snád na zbyť, ak by nám odpredavači len pozde doposlali nerozpredané kalendáre.

Kto nemáe ešte kalendára, neponáhľajte sa kupovať jarmočných kalendárov — lebo tie veľa nestoja — ale nešajúte hlásiť sa o kalendár, čo vám tu odporúčame. Ešte pripomenieme, že riadni predplatelia noviniek «Posla Sv. Antona» obdržia kalendár za 20 kr., celkom novým predplatiteľom ale tých noviniek, ktorí doposlú na ne celoročného predplatku dve koruny, pošleme kalendár ten úplne zdarma.

Všetky prihlasy a objednávky ráčte vždy takto adresovať:

«Posol Svätého Antona»
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Spisy redakcii zaslané.

Pieseň o Hore Levočskej. Túto pieseň složil a vydal vp. Štefan Hattyár, adm. vo V. Borove, o. p. Hutty, liptovská stolica. — Jeden obraz znárorňuje nám kostol na tejže Hore Levočskej stavať sa majúci. Slohu bude getického. Bude stáť 165 tisíc korún. Asi o dva roky započne sa stavanie kostola. — Druhý obraz predstavuje nám sochu milostivej, zázračnej Matky Božej levočskej, ktorážto socha je skoro 700-ročná, a jako obraz ukazuje, prekrásna. Nachodí sa v starom kostoliku na zázračnej Hore Levočskej.

Hore spomenutú pieseň od jej pôvodcu sme obdržali a vrele ju každému marianskému pútnikovi odporúčame. Názov piesne je: Tužba prebl. Panny Marie levočskej. Cieľ piesno je: pohnúť a povzbudiť k milodarom levočských pútnikov, aby nový kostol na Hore levočskej čím skorej vystavif sa mohol. Pieseň je od cirkevnej vrchnosti spišskej potvrdená. Nápev jej je veľmi milý, túžby plný, dojímavý. Tlač zreteľná, veľkými švabachami

tlačená. Túto novú pieseň už i preto odporúčame, poneváž *zvyšpríjem* pri odpredaji tejto piesne obsiahnutý *na tenže nový kostol obrátený bude*. Pri každých tisíc kusoch 40 korún zostane pre kostol. Od júni bežiaceho roku 11 tisíc kusov jej vyšlo z tlače. *Jeden kus* (8 strán, 2 obrázky, nápev) len 6 hal. stojí. *Objednat možno len 50 a vyše kusov*. (Menej neoddá sa pre poštové porto.) Velebnému duchovenstvu, cteným organistom a učiteľom, ružencovým spolkom, slovom ctiteľom marianským vrele odporúčame túto krásnu novú pieseň. — *Dostať ju možno u Štefana Hattyára, adm., Borove o. p. Huty, lipťovská stolica*.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podieľovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižičkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižičku priateľom ľudu do pozornosti.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavenej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasínek. Vydal Fr. Richard Osvald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Osvald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bělábánya.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Dejiny milostivého miesta P. M. v Malej Veske. Dostať: Edvard Bulický, knihár v Košiciach (Kassa) za 20 halierov, s poštou za 29 hal. Pri objednaní viac výtiskov lacnejšie. Odporúčame.

Katolícka Budapešť. Práve teraz vyšla z tlače jedna maďarská knižka pod názvom: *«Katholikus Budapest»*. V tejto knižke najdete dopodrobna opísané všetko

to, čo sa len katolíckeho v Budapešti nachádza. Kolko je tu kostolov, kolko kláštorov, kde a kedy konajú sa bohoslužby a v akom jazyku, kde sú katolíckie sirotince, útulne, nemocnice, ústavy pre chudobných, kde má sa obrátiť robotník alebo slúžobná: všetko toto a mnoho iného poučného najdete v nej, Kto je v Pešti neznámy, keď príjde sem, kde sa môže v tej alebo v onej záležitosti obrátiť. Preto by bolo potrebné, aby každý duchovný a každý kat. kruh mal túto knižku pri ruke, žeby mohli v páde potreby dobre poradiť takým, ktorým treba je do Pešte cestovať. Knižka táto má 143 strán a obsahuje veľmi mnoho obrázkov o kostoloch, školách peštianskych atď. Cena jedného výtisku je 1 koruna. Hláste sa, čo znáte maďarsky o túto knižku takto: *«Regnum Maria-num»*. Budapest, VII., *Damjanich-utca* 50.

Ztratené peniaze. Rozprávka. Napísal August Horislav Škultéty. Cena 10 halierov. Dostať u Jozefa Gašparik v Turč. Sv. Martine.

U redakcii: *«Posol Svätého Antona»*, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostať tieto knižičky:

1. *«K čomu vedie opilstvo?»* Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. *«Chlieb Svätého Antona.»* Zfotografoval Zasek. Cena 12 halierov.

3. *«Trnavský bál»*, veselá rozprávka, a *«Dva Listy»*. Napísal Zasek. Cena 12 halierov.

4. *«Historia Drotára»*. Nakreslil Zasek. Cena 12 hal.

5. *«Slovo ku kresťanským robotníkom»*. Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: *«Posol Svätého Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.*

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint; podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Nábožne výlevy. Práve teraz vyšlo XI. vydanie. Kniha táto je pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom k potrebeniu v kostole i doma. Veľkosť 1288 strán. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 4 kor. 20 hal., viaz. výt. v koži s mramorom 5 kor. 60 hal., v koži so zlatorezom 6 korún a chagr. so zlatorezom a spínkov 7 korún, kosteným križikom a v skvôstnej väzbe 11 korún.

«Lacík» rozprávka. Napísal August Horislav Skultéty. Tlačou a nákladom J. Gašparika, knihkupca a knižtlačiar v Turčianskom Sv. Martine, u ktorého sa predáva po 10 halierov. Táto rozprávka je veľmi poučná pre rodičov, aké zlé následky má keď si svoje detky zle vy-

chovávajú. Knižočku túto vrele odporúčame našim čitateľom.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčík, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osozná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdeca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a sice veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

Kriegnerov Reparatör od desaťročia čo páru nemajúcim účinkom užívaný proti reume a trhaniu. Veľká flaška 2 koruny, malá flaška 1 kor. V Rochusovej nemocnici medzi 136 pádmí v 129 pádoch s úplným vyliečením sa dokázal. Hlavný sklad: Lekáreň «Korona», Budapešť, VIII., Kalvin-tér.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K 09.75-10.25, peštianska K 09.70-10.05, belehradská K. 09.65-10.10, banátska (77 kilogramová) K. 09.55-10.05. — *Raž:* K. 7.30-7.50. — *Jačmeň* na kým K. 7.35-7.55. — *Ovos:* prvotriedny 7.10-7.35, druhotriedny 6.95-7.10. — *Kukurica:* K. 7.35-7.50. — *Repica:* K. 11.50-12.00. — *Prosó:* K. ———.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15.40	15.10	14.70	14.20	13.80	13.50	13.00
			č.	7	7½	8	
			K.	12.50	11.10	6.90	

Otruby: K. 5.80, hrubé K. 5.80.

Strova: Veľký biely *bôb:* K. 10.75-11.00, tmavý K. 9.00-8.50, drobný K. 10.50-12.00, tarkavý K. ——. **Hrach:** K. 19.-13.00. — *Šošovica* veľká čistá K. 14.00-15.00. — *Konopné semä:* K. 9.00-10.00. — *Lanové semä:* prima K. 9.00-9.50. — *Rasca:* K. 28.00-29.00. — *Mak:* sivý K. 27.50-28.00, modrý K. 27.00-28.00. — *Ladník:* K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogram.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 80.00-80.50, kockový K. 81.50-82.00, kandis biely K. 82.00, žltý K. 79.00 za 100 kilogram. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 44.50 ruský (***) K. 42.00 za 50 klg.

Lekvár: srbský (1904) K. 10.00-12.25, slavonský (1904) K. 00.00-00.00 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 11.25 do 11.90 srbské (80-85 kus.) K. 12.50-12.75.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 155.50 do 156.00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 58.00-59.00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 66.00 do 66.50.

Hareké kanáry

mající obdivuhodné dlouhé, hluboké tury, duté zvonkovité, jemné role, basové a hluboké hvízdání nabízí po 8, 10, 12, 15 K proti dobíře se zárukou skutečné ceny a sdravého živého dodání. Přísně reální obsluha. J. Kern, pěstitel kanáry Štákenvert-Ostrov (Čechy).

Na 8 dňovu prábu

na dobierku len 3 zl. pošlem svoju opraodivú Solinger mašinu na strihanie vlas, a zavazujem sa tu istu behom 8 dni späthy prijat a tak tiež aj peniaze späthy poslat. Mašina je 16 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nesmela ani v jednej domácnosti chybeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 defoch za štvrt roka zošporujemce. Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravodivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej je mnošti je jasno brusená 2 zl. Kónské nožnice, voľačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl. Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dielni. **Leo Lateiner**, Wieden, I. Fleischmarkt 17-42.

Oznamy prijíma

administracia

„Krest'an“

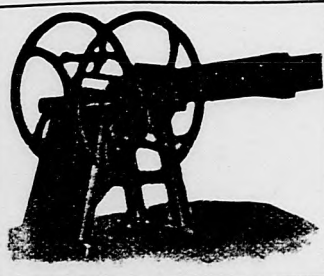
Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

Páni hospodári!

Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky** s oceľovými guľičkovými ložiskami, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre.** **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery.** **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie.** **Pluhy, brány.** **Stroje na rezanie kapusty.** **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenné a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Na 90 dňovú próbu

zašlem každému **T. H. System-Anker Niklové-Roskopf-Patent hodinky**, ktoré sú primerané pre p. e. K. oficero, žandárov, železničných úradníkov, a pre všetkých tých, ktorí dobré a mocnie hodinky do štrapácie potrebujú. A zavazujem sa obsah pred odbehom 90 dní bez všetkej srážky spätky poslať, jestli hodinky bez chyby budú mne spätky zaslané. Cena spolu už aj s retiazkov. Futrálom, taktiež jeden prsten so Simili-Brilliantom len 2 zl. 20 kr. Pri objednávke 4 kusov len 2 zl. Za dobré chodenie 5 ročnú písomnú záruku dám. Zásielky na dobierku vybavuje továrna

J. H. Rabinovicz

vo Viedni, VII., Lindengasse 2/14. Liferant c. k. železničiarov.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydlčky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedáci lížice,
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové lížice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú lížicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú lížicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantne stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,
- 42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a veľ len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svadectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepaci peniaze spatky dať. Nech nikto nezameška túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotna kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

- S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bányfy jeho exell.
- S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.
- Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentovaného striebra pošl'ú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny. Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrlejšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, ráte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 6 zl. 60 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomburg.

Pozor gazdovia!

Kto chce lacné a dobré benzinmotory kúpiť, silné od jedneho až do dvadsať koňskej sili, pritom aj odobera všetky motorové popravky, nech sa hlási u Jozef Martinovicsa mašinist, Maniga, Nyitramegye.

Opravená elektrická vačková lampa.

Po pritlačení jedným prstom vydáva jasné elektrické luče. Upne nebezpečná! Sila svetla je 2 1/2 voltov. Sila svetla je úplne neodvislá od vetra a od počasia, snahu alebo dažďa. Cenajednej úplne opatrenej vačkovej elektrickej lampy je 3 koruny, so zväčšujúcou čočkou 4 kor. Náhradná batteria 1 kor.

POZOR: Ne-kupujte bezcenné napodobneniny, my dobre stojime, zakial' by náhradná batteria musela byť potrebná, za tri mesiace svetlo vydavajúce. Jedine hotové zariadenie. Rozposiela sa na dobierku cestou F. Schwartz, elektrický-rukodelný dom. Viedeň. IX/4. Sechschimmelgasse 23/G. prizemie.

Na 90-dňovú próbu

zašlem každému nové, Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir hodinky, s peknon retiazkou a schránkou za

2 zl.

poštovou dobierkou.

Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedneho každého. S trojročnou písomnou zárukou. V páde nezodpovedania, peniaze sa nazpät vrátia. Objednať možno len v hlavnom sklade spoločnej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spolahlivý a statočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

Jozef Neškudla

cis. a kr. dvorný fabrikant v Olomúci (Morava).

Odporúča vo svojej vlastnej fabrike zhotovené, viacerými biskupskými vrchnostami najvrúcejšie odporúčané

zariadenia a kostolné náčinie,

ako: 1 Kazula z dobrego hodvabného štofu a k tomu potrebné 25—300 K. — 1 Pluvial a ku tomu potrebné 50—300 K. — 2 Dalmatikáty a ku tomu potrebné 50—300 K. — Baldachin a ku tomu potrebné 100—1000 K. — Kostolné zástavy so žrdkou 40—400 K. — Kalichy zo striebra, pozlätene 120—500 K. — Monštrancie úplne zo striebra, pozlätene 450—2000 K. — Kalichy a monštrancie z polovice strieborne za pol ceny. — Kalichy v ohni zlatené 25—35 K. — Najlacnejší zadovazujúci prameň v celom Rakúsko-Uhorsku. — Pre chudobné kostoly 10% v zážka. Cennik zdarma! Hotové zariadenia pre výber zašlú sa bezplatne, keďže sa približná cena označí.

Telegram! Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr vyrábí a dobierkou zasila: Adolf Jelínek v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodící se zboží buď vymením, aneb vezmu zpět a peníze vrátim; nespokojenost vyloučena! — Do 5 Kg. balika se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný ceník, ktorý viac než 600 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 856. (Česko.)

ASTMA plúcový katár krvácanie pľúc, plúcová nemoc a žalúdočných nemocíach

trpiaci nech prečítajú a nech si rozvážia tieto ohlasy, ktoré o uzdraveniach znejú. Každodenne dochádzajúcich listov je tu len maličkosť, ktoré sú bez všetkého pomerkovania na jav donesené, pretože je to presvedčené, že trpiace obecnosť je vstave samo súdiť podľa tu prednesených správ. Výťah listov v malom premenení štýlu, znejú od slova. Vynechané sú všetky tie výkazy, ktoré o vďaka znejú, tak práve sú vynechané i všetky tie výkazy, ktoré kritizujú a posudzujú všetky predošlé liečenia. Originálne dopisy sú k obzreniu, a prosíme aby sa čím vo väčších kruhoch o týchto známosti rozšírila. **Uradne sa toto už stalo.** Od odstúpenia pravdy bár aj sprevedzajúcimi slovami, ktoré sa vzťahujú pri liečení dosiahnutého výsledku sa nemôže dovoliť, ba aj sú ostre trestané. Aby sme aj nezbehlým podľa našej možnosti po ruke boli, prv nežli by choroba už nastala, a aby pri najmenšom predznaku poznali, aby pomoc zavčas hľadali, s týmto opíšeme v najviac pádoch pridané

Predznaky: Kašľania, často nútenia k daveniu. — Vyplývania šľajmu. — Klania v prsach a v chrbtovej kosti. — Tlačenia v pleciah. — Nočné potenia. — Riadne studené ruky a nohy. — Ťažké dýchanie. — Dýchania neskoršie čujúce pískanie a hranie sprevedza. — Pluvanie krvi, často neporiadno účinkovanie srdca spojené s veľkou bojazlivosťou, nespánivosť, mrcha trávenie.

V záujme liečenia je potrebné riadne opísanie živobytia, pomenovanie, zaobranie, či sa nohy studené a udanie úplnej adresy:

Kur-Institut „Spiro spero“, Dresden-Niederlössnitz, Schulstrasse 81/k.

25 ročný katár.

V 18. roku som ochorel, lebo v rozpátenosti som vodu pil. Veľký kašeľ som mal, a keď som stúpil, ťažko som vedel dýchať. Po jednom roku som ztratil, t. j. po roku ma opustilo, ale neskoršie som chorobu tú o zpätky dostal, najviac som trpel vo veľkej horúčosti, v jaseňi a v špatnom čase. Stav tento vždy väčší bol, tak že som myslel, že sa zadusím. Doktori tí len uľavili ťažkosti moje, ustavičný kašeľ natoľko ma sosabil, že som len sedieť mohol, v poslednom čase atď od všetkých bolestí som len sedieť mohol, v poslednom a toto obvyčajne 4—5 dní trvalo, odpočinku som nikdy nemal. Doktori mi povedali že mojej nemoci není pomoc len uľavenie. Posledný doktor mi povedal, že mám katár, naposledy ale keď už celkom slabý a chudý som, lež aj život som zúnoval, čítal som o liečiacom ústave «Spiro spero», ku ktorému som sa aj obrátil o pomoc. Zprvoti sa mi zdalo, že horšie sa cítim, no ale o 3 týždne som sa lepšie cítil, od tohto času veľmi friško som sa liečil a aj postel som zanechal a chvala Bohu aj zamestnanie som zaujal, ktoré som pre nemoc opustil musel, a aj dneska som tu bez toho, žeby z nemoce aj najmenej badal. Za povinnosť si držím vďaka odať za mne danú radu a lieky a hotový som ústav «Spiro spero» aj bárkomu odporúčať, kto v nemoci takejto trpí.

S úctou

Anton Deisl, Steyr (Hornia Austria), Duckertstr. 17.

Astma plúcový katár.

Pre najlepšieho mojego vedomia dávam na javo pochádzania a liečenia mojej nemoci. Bez všetkých predznakov, jedno ráno som zbadal v hrdle chrechlajúce a pískajúce hlasy. Proneval som vykašťať, ale bolo darobné a pritom ma aj zadušalo, zádach väčšej a väčšej miere nastával, pri najmenšom násilení som sa strašne potil, čo veľké zlé následky malo. Kašľanie ma tak strašne napádalo, že som nie zrietka bez seba ostal.

Samo sebou sa rozumie, že v takomto položení som ani pracovať ani ležať nemohol, bol som prinútený celý deň a noc sediaci stráviť.

Pri najmenšom pohnutí ma strašne zadušalo. Bol by som rád býval, keby čím skôr koniec bolo somnou. Bol som napolutovania. Hľadal som zamestnanie v časopisoch, kde som aj našiel takzvaní **astmový prach**, ktorí mi aspoň polachčil, ale o vykurovanie ani reči nebo o. Asi za dva roky som upotrebil za 70 mariek.

V tom čase mi odporučali liečujúci ústav „Spiro Spero“ a som sa odhodlal že ešte aj toto oprobujem. Už po prvých nariadeniach čo som obdržal, povzbudilo vo mne smelosť a úfania. A toto posledné liečenie bolo najlepšie. Všetky nariadenia som usilovne z energiou previedol, a musím povedať že po Bohu ten im ďakovať môžem za moje uzdravenie. Usilovať sa budem pri každej príležitosti jejich liečenie odporúčať. Zostávam s úplnou úctou a vďakou

Franc Xaver Wagner, Haunstetten (Bavorsko).

Za opravdivosť rukopisu Haunstetten (Bavorsko).

(P.)

E. Hüber, mešťanosta.

Plúcny katár.

Préd dvoma rokmy som ochorela na plúcnu nemoc. Prv nežli by som bola lekársku pomoc hľadáta, som za čas odľahovala. Všeteliaké

lieky som užívala, ale bez všetkého výsledku a takto som sa celkom uspokojila s mojou nemocou a trpela som do februara tohoto roku až som z nenazdania čítala o liečiacom ústave „Spiro spero“ a som sa listovne obrátila na ústav tento, odkiaľ som o tri dni dostala liečujúce nariadenia. Dľa nariadenia som sa hneď začala opatrovať a o pár týždňov som už o polachčenie so dňa na deň vo väčšom stupni cítila. Moje úplné vyliečenie môžem ďakovať jedine liečujúcomú ústavu „Spiro spero“. Tento ústav môžem každému trpiacemu odporúčať, pričom sa aj liečujúce výdavky veľmi ľavne

Emma Kratzer, strojnícova žena.

Ingolstadt, Münzbergstrasse 7.

Plúcna nemoc, krvácanie pľúc.

Skrz presilenie v robote som ochorel v roku 1899. na plúcnu nemoc, s ktorej som sa vyliečil na čas zakiaľ som lekársku pomoc upotrebil.

Nevedel som, že takáto vnútorná nemoc potrebuje nepretrajnú opateru. V roku 1901. som znovu dostal plúcny katár, pričom ma mnoho rázy krv zaliala a tak som oslábol, že som bol prinútený do postele ľahnúť. Príčina mojej nemoci bola zas presilenie v robote a mrcha povetrie atď.

Až som sa v novinách dočítal o liečujúcom ústave „Spiro spero“ Niederlössnitz pri Drežde, a dľa zadržania udaní nariadeniach sa mi podarilo moju nemoc celkom odstrániť a úfam, že sa mi ani viac nenavráti, opakujúc moju vďaku zostávam s úctou

Ján Buxbaum.

Haselbach pri Stockerau Dol.-Austria.

Za opravdivosť ručí obecné predstavenstvo.

Kronberger, obecný predstavený.

Žalúdočná a črevová choroba.

Pre tento zázračný výsledok som povďačný ústavu «Spiro spero», ktorý mňa vyliečil. Za 18 rokov som trpel na mrcha trávenie a na slabosť žalúdka. Vždy som bol nadutý a riadnu stolicu som mal z upotrebovania liekov. Ani spať som nemohol, a v nohách som cítil trpnutia, pre ktoré som sa ani len pohnúť nemohol. Viac ráz som závrat mal. Ruky a nohy som viac ráz studené mal. Počas mojej choroby som nesmel ces'o a cušpajz užívať, čo ma skoro do zúfania donieslo. Od mnohých lekárov som sa dal liečiť, bez toho aby bol nejaký výsledok dosiahol. Vtedy ma upozornili v časopisoch zjavenom «Spiro spero», a ja som sa aj rýchle odhodlal jeho liečeniu, ktorý aj za krátky čas dokazal jeho cieľ v úplnom upotrebení liečenia tak, že sa mi prinavrátila chuť do jedenia, a stolicu som mal vždy a vždy riadnejšiu, spánok som mal riadny. A neskoršie som strávil všetky jedla a o 4 mesiace som bol úplne zdravi. Toto môžem podakovať len ústavu «Spiro spero» že v 70 ročnom mojom veku od dlho ročnej nemoci som sa oslobodil. Istý výsledok a ľavé liečenie bár komu — kto v takejto nemoci — trpí vrele odporúčať ústavu

s úctou Terezia Horn, Wien 16 Stillfriedplatz 5.

Úpravy liečenia listovne bez všetkého príkazu je možné. Listy prosíme výlučne v nemeckej reči písať.